

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 26.8.2013
čj. SRS 045832/2013

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 17 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 5.8.–25.8.2013

1. Počasí

Začátkem srpna panovalo velmi teplé tropické počasí, bylo převážně jasno, slunečno s ranními teplotami kolem 17 až 20 °C, odpolední vystupovaly až na 36° C, k večeru místy vznikaly bouřky, které byli ojediněle doprovázené krupobitím. V průběhu 34. týdne došlo vlivem zvětšené oblačnosti k ochlazení, ranní teploty klesly k 8 - 10 °C, odpoledne se teploty pohybovaly pouze kolem 23° C. O víkendu 24. a 25.8. přecházela přes jižní Čechy studená fronta, která přinesla srážky, místy vydatné, v okrese Tábor (v Měšicích u Tábora bylo zaznamenáno 32,5 mm srážek, v Soběslavi 27 mm). Celkový úhrn srážek za celé období se pohybuje od 20 do 70 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Příznivý průběh počasí umožnil z velké části ukončit žně. Výnosy pšenic a řepky byly místy vyšší než v loňském roce. Zrno vlivem velkého sucha v období dozrávání zaschlo - není zcela plné. Vysoké výnosy jsou docíleny dobrým odnožením obilovin a množstvím fertálních stébel na čtvereční metr. Díky přeschnutí zrna při mlácení došlo k většímu mechanickému rozbití - poškození obilí - což má vliv na potravinářské a sladovnické využití. Krupobití během srpnových bouřek způsobilo značné škody na zasažených porostech řepky i obilovin, zejména v okrese Jihlava, Tábor, Strakonice. Porosty brambor pozvolna ukončují vegetaci. Probíhají podzimní práce – sklizeň slámy, příprava půdy pro ozimy, udržovací vápnění, setí řepky a jejich herbicidní ošetření.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 99 BBCH)

Porosty pšenic byly sklizeny.

Z pozorovacích bodů byly při sklizni odebírány vzorky obilí k laboratorním rozborům na snětivosti pšenice rodu *Tilletia* (*Tilletia tritici*, *Tilletia controversa*, *Tilletia laevis*). Výskyt zakrslé snětivosti pšenice (*Tilletia controversa*) byl zjištěn ve vzorcích z okresu Jindřichův Hradec (Nekrasín, 6.8. a Zahrádky, 9.8.).

Pozitivní výskyt larev **bejlo morky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** byl zjištěn ve sklizených obilkách v okrese Třebíč (Vyškov, 21.8.).

KUKUŘICE (RF 59-79 BBCH)

Porosty kukuřic dohánějí zpoždění v růstu a pohybují se od fáze konec metání (dolní větve laty plně rozvinuté a oddělené) až do fáze, kdy druhově a odrůdově specifické velikosti zrna je dosaženo.

V okrese Strakonice na konci minulého období 4.8. a začátku nového období 6.8. došlo k bouřkám doprovázeným silným větrem a místy i krupobitím. Způsobily polehnutí kukuřic a poškození asimilační plochy kukuřic v k.ú. Paračov.

První výskyt **obecné listové spály kukuřice (*Cochliobolus heterostrophus*)** byl pozorován v okrese Strakonice (Střela, 8.8.).

Pozitivní výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** na latách kukuřice byl zaznamenán v okrese Třebíč (Březník, 6.8., Trnava u Třebíče, 8.8.).

Preventivní ochrana spočívá v kvalitní orbě po sklizni, střídání plodin, vyrovnané výživě, přiměřené hustotě porostu, omezení mechanického poškození rostlin a chemické ochraně proti bzunce ječné (infekce do zraněných míst). Vzhledem k biologii patogenu nelze využít moření osiva. Není registrován žádný fungicid.

První výskyty dospělců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** ve feromonových lapačích byly zachyceny v nárazníkové zóně i v oblasti kontinuálního šíření. V nárazníkové zóně byl první výskyt v okrese Český Krumlov (Velešín, 13.8., Netřebice, 22.8.), Tábor (Pořín, 15.8.). V oblasti kontinuálního šíření byl silný výskyt v okrese Třebíč (Rapotice, 9.8. a 21.8.), slabé výskyty v okrese Třebíč (Slavětice, 6.8., Třebíč, 7.8., Týn u Třebíče, 8.8., Trnava u Třebíče, 8.8., Horní Vilémovice, 8.8., Okřešice u Třebíče, 8.8., Podkláštěří, 8.8., Lhánice, 13.8., Koněšín, 14.8., Březník, 14.8., Kralice nad Oslavou, 14.8., Mohelno, 20.8.), Jihlava (Sedlatice, 12.8.), České Budějovice, (Chotýčany, 20.8.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 24. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při seti nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapačích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Dospělci **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** byly zachyceny ve světelném lapači v Humpolci v počtech jednotlivých kusů. Poškození rostlin housenkami bylo zjištěno v okrese Třebíč (Březník, 6.8., Týn u Třebíče, 8.8., Trnava u Třebíče, 8.8., Horní Vilémovice, 8.8., Lhánice, 13.8., Kralice nad Oslavou, 14.8., Mohelno, 16.8.), Strakonice (Katovice, 8.8., Pohorovice, 23.8.), Jindřichův Hradec (Řípec, 16.8.).

Preventivní metodou ochrany je dodržování osevního postupu (nepěstovat kukuřici po kukuřici) a hluboká orba.

Účinnost chemické a biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou pravidelně aktualizovány na webových stránkách srs:

<http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>

Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených snůšek začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavě pigmentovanou hlavou.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (05-12 BBCH)

Porosty řepky ozimé jsou ve fázi, kdy kořínek vystoupil ze semene do fáze druhého pravého listu.

Slabý výskyt napadení báží stonků **hlízenkou obecnou (*Sclerotinia sclerotiorum*)** po sklizni byl zaznamenán v okrese Tábor (Dolní Hořice, 8.8., Chlebov, 13.8.), Jindřichův Hradec (Řípec, 12.8.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 6.8.) a v okrese Jihlava (Velký Beranov, 14.8.).

První výskyt **slimáčka polního (*Deroceras agreste*)** byl pozorován v okrese Tábor (Dolní Hořice, 22.8.).

MÁK SETÝ (RF 76-90 BBCH)

Porosty máku jsou od fáze dozrávání semeníku – tobolky (kožovitá konzistence) a semen do fáze dormance semen.

Slabý výskyt **bílé plísňovitosti máku (*Sclerotinia sclerotiorum*)** zaznamenán v okrese Třebíč (Koněšín, 15.8.).

Preventivní ochrana: dodržovat zásady střídání plodin.

Slabý výskyt **pleosporové hnědé skvrnitosti máku (*Pleospora papaveracea*)** pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Klenov, 20.8.).

Při průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin. Zjišťuje se % napadení rostlin.

Ochrana: fungicidní ošetření od období krátce před květem, nejpozději do konce květu. Ošetření se doporučuje v RF 40 – 52 při výskytu 2 – 5 % napadených rostlin, v RF 70 – 80 při výskytu 5 – 8 % napadených rostlin.

Slabý výskyt **plísně máku (*Peronospora arborescens*)** zaznamenán v okrese Třebíč (Koněšín, 15.8.).

Slabý výskyt **šedé plísňovitosti máku (*Botryotinia fuckeliana*)** pozorován v okrese Třebíč (Koněšín, 15.8.) a Jindřichův Hradec (Klenov, 20.8.).

Slabý výskyt **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** zaznamenán v okrese Třebíč (Koněšín, 6.8.).

Kontroluje se 25 makovic (na 5 náhodných místech na parcele se kontroluje vždy 5 makovic v řádku). Makovice se rozříznou a kontroluje se počet larev v jednotlivých makovicích.

Slabý výskyt **žlabatky stonkové (*Timaspis papaveris*)** pozorován v okrese Třebíč (Studenec u Třebíče, 6.8., Koněšín, 6.8.).

Kontroluje se 30 rostlin (na 3 náhodných místech na parcele se kontroluje vždy 10 rostlin v řádku). Rostlina se vytrhne ze země a odstraní se z ní tobolka a listy.

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 75-81BBCH)

Porosty jsou v růstové fázi, kdy jsou semena ve střední třetině terče šedá a dosáhla druhově resp. odrůdově specifické velikosti do fáze začátku zrání: semena ve vnější třetině terče černá, slupka (oplodí) semen tvrdá, zadní strana úboru ještě zelená.

Slabý výskyt **bílé hniloby slunečnice (*Sclerotinia sclerotiorum*)** pozorován v okrese Tábor (Vrážná, 19.8.) a Třebíč (Slavětice, 14.8.).

Ochrana: Preventivní ochrana – dodržovat zásady střídání plodin, řidší porosty, harmonická výživa, hubení plevelů.

Slabý výskyt **šedé plísnovitosti slunečnice (*Botryotinia fuckeliana*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 6.8.).

Kontroluje se 100 rostlin při průchodu porostem (na 10 místech 10 za sebou rostoucích rostlin).

Chemická ochrana se provádí současně s ochranou proti ostatním houbovým chorobám ve fázi 14 – 19 (4. až 6. list) a 65 (plný květ), případně do konce květu.

Slabý výskyt **septoriové skvrnitosti slunečnice (*Septoria helianthi*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 6.8.).

Slabý výskyt dospělců **mšice makové (*Aphis fabae*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 6.8.).

Ošetření se doporučuje v období od vzcházení do fáze rozpoznatelného květního poupěte (51 BBCH) v případě výskytu 30 – 50 mšic na rostlině a v době těsně před začátkem květu (59 BBCH) při výskytu 50 – 100 mšic na jedné rostlině.

Slabý výskyt **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 6.8.).

Ochrana viz mšice maková.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 75-87 BBCH)

Porosty brambor jsou velmi rozdílné podle doby jejich sázení, od fáze plného nasazování bobulí, do fáze zažloutlých stonků.

Střední výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)** pozorován v okrese Třebíč (Březník, 6.8.), slabé výskyty v okrese Tábor (Prasetín, 6.8.), Pelhřimov (Humpolec, 9.8., Buřenice, 13.8., Lipice, 13.8.), Jindřichův Hradec (Kardašova řečice, 12.8.), Český Krumlov (Velešín, 13.8.), Písek (Lučkovice, 23.8.), Strakonice (Katovice, 23.8.), Prachatice (Vitějovice, 23.8.).

Informace k ošetření proti plísni bramboru a další informace naleznete v programu „Prognóza plísně bramboru“, který je dostupný na internetových stránkách [www.srs.cz](http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html) nebo na odkazu: <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html>

Pozitivní výskyt **vločkovitosti hlíz bramboru (*Thanatephorus cucumeris*)** byl zjištěn v okrese Tábor (Prasetín, 24.7.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Sleduje se výskyt příznaků choroby na nati rostlin. Sleduje se napadení natě od druhé poloviny vegetace do začátku dozrávání, fáze 51-38 BBCH.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Slabý výskyt dospělců mšice broskvoňové (*Myzus persicae*) byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 14.8.).

Přímá ochrana proti mšicím v množitelských porostech brambor spočívá ve využití insekticidních přípravků.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 78-81 BBCH)

U jabloní převažuje fáze, kdy plod dosahuje asi 80 % konečné velikosti, do fáze počátku zrání.

Slabý výskyt strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) na listech zaznamenán v okrese Třebíč (Pyšel, 5.8.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně. Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Slabý výskyt samců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) zachycen v okrese České Budějovice (Temelín, 9.8., Hosín 6.8.), Jihlava (Polná, 25.8., Bedřichov u Jihlavy, 8.8.), Třebíč (Pyšel, 9.8.), Tábor (Měšice u Tábora, 5.8.), Pelhřimov (Humpolec, 5.8.) a Prachatice (Krtely, 8.8.).

Slabý výskyt samců obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*) sledován v okrese České Budějovice (Temelín, 19.8.), Prachatice (Krtely, 20.8.), Tábor (Broučková Lhota, 9.8.) a Třebíč (Pyšel, 9.8.).

Slabý výskyt samců obaleče růžového (*Archips rosana*) pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 8.8.), Tábor (Měšice u Tábora, 8.8.) a České Budějovice (Temelín, 12.8.).

Slabý výskyt samců obaleče zahradního (*Archips podanus*) zaznamenán v okrese Prachatice (Krtely, 20.8.), Třebíč (Pyšel, 9.8.), Tábor (Měšice u Tábora, 5.8.) a České Budějovice (Temelín, 9.8., Hosín 6.8.).

Slabý výskyt obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*) pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 20.8.), Tábor (Měšice, 5.8.) a České Budějovice (Temelín, 5.8.).

Slabý výskyt obaleče pupenového (*Spilonota ocellana*) pozorován v okrese České Budějovice (Temelín, 5.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém

lapači zjistí při dvou až tří denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 77-79 BBCH)

Stromy slivoní jsou ve fázi, kdy plod dosahuje asi 90% konečné velikosti do fáze počátku zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení).

V okrese Třebíč (Pyšel, 9.8.) byl zaznamenán výskyt **červené skvrnitosti listů slivoně (*Polystigma rubrum*)**.

Střední výskyt dospělců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Tábor (Broučková Lhota, 9.8.) a Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 5.8.), slabé výskyty v okrese Třebíč (Pyšel, 5.8.), České Budějovice (Hosín, 6.8.), Jihlava (Polná, 20.8.). **Obaleč východní (*Grapholita molesta*)** byl zachycen ve slabé intenzitě v okrese Jihlava (Polná, 20.8.).

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapačů se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

SVĚTELNÉ LAPAČE

Ve světelném lapači v Humpolci (okres Pelhřimov) pokračují záchyty těchto škůdců: **kovošklec gamma (*Autographa gamma*)**, **osenice černá C (*Xestia c-nigrum*)**, **osenice vykřičníková (*Mamestra brassicae*)** a **zavíječ kukuřičný (*Ostrinia nubilalis*)** ve slabé intenzitě.

Ve světelném lapači v Bohuslavicích (okres Jihlava) pokračují nálety těchto škůdců: **kovošklec gamma (*Autographa gamma*)**, **osenice černá c (*Xestia c-nigrum*)**, **můra zelná (*Mamesta brassicae*)** ve slabé intenzitě.

Za oblastní odbor Tábor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech